

מסורת הש"ס

(א) [ומגלה ג,] (ב) [שם
 יצא ה' ה'"] [ומבנות
 ע"י: פירוש: גמל חרדים
 על ארך שרגל ופסלם
 שחרים חרדים ושחרים
 המסחרים ישראל עתה.
 ערוך בערך ח' ד,]
 וינקוט חזקת ר' פפא,
 (א) [שבת קיד: א] שבת
 קיד: ב"ק ט"ז: א' [ועי'
 טיטוס (חוס') שבת קיד:
 מהלך שם במהרה ופנפני'
 דהאם שטיים גדולים גלגלן
 ובגדים חמתי וצריך שוב
 למאד,] (ח) [ועליב ג' וש"נ,
 ט] [נדבאל ח']

גליון הש"ס

רש"י ד"ה גיורא וכו' לאו
עשירי הוה. וצנחני פרשת
יתרו דעשרה דורות
ממלכים בן חס עד יתרו:

הגהות הגר"א

[א] גמ' שומר מה חליל.
 י"ב לא אחא בוקר. כן גי'
 רש"י: **[ב]** שם אמר רב.
 י"ב פסא: **[ג]** שם תגלת
 פלנאסר. י"ב פלסר פלנאסר
 וזה קריין פול תגלת פלנאסר
 (מ"ב טו) תגלת פלסר (שם
 טו) תגלת פלנאסר תגלת
 פלנאסר (דע"ה ה) שלמנאסר
 סרגון אסנפסר (ובזה א"ל
 למה שנקרא רש"י צד"ה
 אסנפסר):

מוסף רש"י

ואם יתנה נשעים וכן מרגומו מורחב
לית אגר ללדיקא ואית פורענות
רשעים: **נצטיון**. את תבקשו
להגאל: **נציו**. נקשו רחמים: **נצוב**.
בתשובה ואמיו לגאולה: **נגאי הוה**.
דבר מגונה עשו: **נרצ חדה**. שמל
את עצמו ונמגיר: **נרודין הרודין**.
קמטין קמטין שהיה מיצר מאד על
מפתח הנארים: **ניורא עד עשרה**
נדי. הכי הוה משל צני אלס ומיחו
ימרו: **נלא עשירי מוש**.

שָׁקָר, אֵלֶּה לִּי יוֹחֵן מִשְׁמַע
עַל חַתָּת כְּבוֹדוֹ מִן חַתָּת
לְרֵאשִׁי, לָשׂוֹן חַתָּתִי, וְכַזֵּרוֹ
הֵיטָו בְּגָדָיו, וְהִ"ק חַתָּת
בְּגָדָיוֹם עַל מִילֻתָּיו שֶׁל
סַמְרִיבִי יָקָד יָקָד וְלֹא
בְּגָדָיוֹם שִׁפְרוּ, וְרִ"א
מִשְׁמַע יֵהֵא חַתָּת לָשׂוֹן
חַתָּתִי, כִּמּוֹ יִשְׁלַם חַתָּת
הַשּׁוֹר, מִשּׁוֹם דִּרְ"א לֹא קָרִי
לְמַלְאִינִי נִכְכָּדוּתָהּ, לִכְ"פ ע"כ
כְּבוֹדוֹ הֵיטָו גִּפְרִי, וְרִ"א
כְּבוֹדוֹ מִמֶּשֶׁ יִשְׁקֵר וְתַחֲמוֹ
יֵהֵא אֶפֶס וְיִרְפֵּס קִיּוּק אֵם
(שִׁבְתִּי דָרִי).

של ארץ ישראל שנאמר ¹⁵עז
היה אחד אמר מלך טיפש היה
משקרת ומאן דאמר מלך טיפ
ורבי חנינא אמר להרי סלוג
ארעין כי ממו עלמין אמרו כע
אש א"ר יוחנן תחת כבודו וי
אמר תחת כבודו ממש כשריפ
קיים תנא משמיה דרבי יהושע

אינווה עדיפי מינוה וכו'. אידי דגוררר צעלמא קטני הכא ומילתא צאפי נפשה היא וצרוצ ספרים אינה כתובה: **מ"ט איצעות.** דכתיב: אצל חרדה גדולה נפלה עליהם: **נשף.** ללוג: **צמקס הענופת.** דלא מצי קרי: **לימא הכי.** לחש כלומר כך אכל העוים והניחמי: מ"ס

לִכְךָ נִסְתַּחֵם לֹאמֹר נִסְתַּחֵם הַדְּבָרִים
שֶׁעָלָו בְּחִמְחִמָּה וְלֹא נִעְשֶׂה. לִי אֵל
שֶׁיִּבְקֶשׁ הַקְּצִיָּה לְסַחֵם רְחוּמֶיהָ שֶׁל
יִשְׂרָאֵל שֶׁבָקֶשׁ לַעֲשׂוֹת מִשִּׁית. וּמוֹרֵי
רֹבֵי פִירָשׁ לִפִּי שֶׁנִּסְתַּחֵם פִּי שֶׁל חֻקִּיהָ
וְלֹא אִמֵּר שִׁירָה: כֹּל הַנִּסִּים הָלָלוּ.
שֶׁיִּלָּל מִמְחַבְרֵיהָ וְנִתְפָּרָא מִחֲלוּ: שֶׁר
הָעוֹלָם. מִלֵּאֲךָ שֶׁכֹּל הָעוֹלָם מִסּוֹר
יִדְרוּ: שִׁמְעֵנוּ צִנִּי לַדְּרִיק. שֶׁר הָעוֹלָם
שֶׁאִמֵּר עָשֶׂה צְבִיוֹ שֶׁל דְּרִיק: רוֹי לִי
רוֹי לִי. נִסְתַּחֵם שְׁלִי הֵן וְאִנִּי יוֹדֵעַ
עַל מֵה מַעֲבָד: אִמֵּר נִצִּיף אוֹי לִי
עַד מֵסִי. יֵבֵא מִשִּׁית: עַד דֹּלֵסִי כְּוֹוִי
וְכֹוֹוִי דְּכֹוִוִּי. עַד שֶׁנִּתְפָּרָא שְׁלִי יִשְׂרָאֵל
כְּמֵה פְעֻמִּים: שֶׁר הָרוּחוֹת. שֶׁהִנְשִׁמּוֹת
נִפְקָדוֹת אֶלְלוּ וְהִיָּינוּ מֵשֶׁא דּוּמָה כֵּךְ
אִמֵּר דּוּמָה אֵלֵי קוֹרֵין הָרוּחוֹת עַל עֶסְקִי
שְׁעִיר עָשׂוּ וְאוֹמֵר לִי שׁוֹמֵר מֵה מִלִּילָה
הַקְּצִיָּה שֶׁהוּא שׁוֹמֵר מֵה אוֹמֵר מִן
גִּלְדָּה שֶׁהוּא כִּלְיָה: שׁוֹמֵר מֵה מִלִּיל.
מֵה דָבָר מֵחִי כֵּךְ הַגְּאוּלָּה מִלִּיל זֶה:
אִתָּא צִבְר. בְּתַמְתִּיהָ. וְאִתָּא סְפָרִים
לְדָל כְּמִצֵּי צֶהוּ וְנִכּוֹן. אִמֵּר לֵהֵם הִשֵּׁר
כֵּךְ אִמֵּר שׁוֹמֵר הַקְּצִיָּה אִתָּא צִבְר
גְּאוּלָּה תִּצָּח וְגַם לִילָה אֶלְל מִתְחַלֶּה
תִּהְיֶה גִלְתֵּי הַרְבֵּה. לִי אֵל שֶׁגִּבְּאֵלוּ וַיִּצְנֶה
מִקְדָּשׁ שֶׁנִּי וַיַּחֲזֵרוּ וַיְגִלּוּ גִלְתֵּי זֶה. לִי אֵל
וְגַם לִילָה לְרַשְׁעִים וְכֵן תִּרְגְּמוּ מוֹכִיחַ
אִתָּא אֲגַר לִצְדִיקִיחַ וְאִתָּא פּוֹרַעֲקוֹת
לְרַשְׁעִיחַ: אֵל תִּצְנֵינִי. אֵס תִּצְנֵקוֹת
לְהַגְלָל: צִעִי. בָּקֶשׁוּ רַחֲמִים: שׁוּבוּ.
בְּתַשׁוּבָה וְאִתְּחִי לְגִאוּלָּה: גִּנְאִי הוּא.
דְּבַר מִגּוּנָה עָשׂוּ: חֲרַב חֲדָה. שְׁמֵל
אֵת עֲלָמוֹ וְנִתְגַּיֵּר: הַדּוּדִין הַדּוּדִין.
קִמְטִין קִמְטִין שֶׁהֵיא מִיָּצֵר מֵאֵל עַל
מִפְלַת מִנְרָם: גִּיּוּרָה עַד עֲשִׂיהָ
דְּרִי. הֵיכֵי הוּא מִשֵּׁל צִנִּי אֵדֶם וּמִימֵהוּ
יִתְרוּ * לֹא עֲשִׂירֵי הוּה: פִּלָּא

וסייעתו שלא אמרו שירה עד שפתחה הארץ ואמרה
כיוצא בדבר אתה אומר ⁵ ויאמר יתרו ברוך ה' אשר
וששים ריבוא שלא אמרו ברוך עד שבא יתרו ואמר ברוך
על בשרו ושמואל אמר שנעשה חתנים חתנים כל בש
לא תבזה ארמאי קמיה ⁷ לכן ישלח האדון ה' צבאות בנ
שיש לו שמונה שמות ויפרע מסנחריב שיש לו שמונה
המשרה על שכמו ויקרא שמו פלא יועץ אל גבור א
חזקיה שחזק את ישראל לאביהם שבשמים סנחריב
¹² פול ¹³ סרגון (סרגון) ¹⁴ אסנפר רבא ויקרא והאיכא
כלפי מעלה א"ר יוחנן מפני מה זכה אותו רשע ל
של ארץ ישראל שנאמר ¹⁵ עד בואי ולקחתי אתכם
היה וחדא אמר מלך טיפש היה למאן דאמר מלך
משקרת ומאן דאמר מלך טיפש היה אם כן מאי
ורבי חנינא אמר להרי סלוג אבל ישראל ספרו בגמ
ארעין כי מטו עלמין אמרו בעלמין כי מטו שוש תרי
אש א"ר יוחנן תחת כבודו ולא כבודו ממש ¹⁶ כי ה
אמר תחת כבודו ממש כשריפת בני אהרן מה להלן
קיים תנא משמיה דרבי יהושע בן קרחה פרעה שחיי

וַיֹּצֵא אֶל גִּבּוֹר אֲבִי עַד שָׁר שְׁלוֹם: שְׁחִיק יִשְׂרָאֵל. הַעֲשִׂיקִין בְּחִמּוֹהֵם
 כְּדִלְקָמֶן [ע"כ:] שֶׁלֹּא פִּלְאֶסֶר. שֶׁסָּא חֲדָא הוּא דְכִתְּבִי בְּיָמֵי פִקְחָן בֶּן
 רַמְלִיָּה [מ"ב טו] בְּזֵאת חֲגֵלָת פִּלְאֶסֶר מִלְּךְ אֲשׁוּר: אֲסַפֵּר. חֲדָא בְּרַח חֲדָא וַיִּקְרָא
 חֲדָא: דְּלִפִּי מַעֲלָה. כְּדִלְקָמֶן שְׁחִיק ע"י מִלְּאָךְ: אֶל אֶרֶץ כְּאַרְצֵם.

ואיהו עדיף מנייהו
נהו נביאי ואיהו לאו
נביאי ואיהו חזא ואינהו
לא חזו מאי מעמא
לא חזו מידי מזליהו
האי מאן דמבעית
חזי מזליה חזי מאי
תיה ארבעה גרמידי
מע ואי קאי במקום
א דבי טבחא שמינא
ולשלום אין קץ וגו'
קפרא בציפורי מפני
ע תיבה פתוח וזה
עשות חזקיהו משיח
ערה מדת הדין לפני
דוד מלך ישראל
תשבחות לפניך לא
עשית לו כל הנסים
לפניך תעשהו משיח
הארץ ואמרה לפניו
יך שירה תחת צדיק
ואמרה שירה לפניו
זמירות שמענו צבי
ועולם לפניו רבש"ע
צאה בת קול ואמרה
אוי לי אוי לי עד מתי
בוגדים בגדו ובגד
א ואיתימא ר' יצחק
דבוזי ³ משא דומה
ד מה מלילה שומר
אותו מלאך הממונה
לכבוש כל הבתות

ר מה מלילה שומר מה מליל [א] *אמר שומר אתא בקר
 ניו שובו אתיו תנא משום רבי פפייס גנאי הוא לחזקיה
 ירה שנא' מכנף הארץ ומירות שמענו צבי לצדיק וגו'
 הציל אתכם תנא משום רבי פפייס גנאי הוא למשה
 ה' *ויחד יתרו רב ושמואל רב אמר שהעביר חרב חדה
 ו אמר רב ט [ב] היינו דאמרי אינשי גיורא עד עשרה דרי
 שטמניו רוזן מאי במשמניו רוזן אמר הקב"ה יבא חזקיהו
 טמות חזקיה דכתיב *כי ילד יולד לנו בן ניתן לנו ותהי
 עד שר שלום והאיכא חזקיה שחזקו יה דבר אחר
 כתיב ביה [ג] *תגלת פלאסר *פלנאסר *שלמנאסר
 סנחריב שסיחתו ריב דבר אחר שסחניחור דברים
 וותו אסנפר רבא ויקרא מפני שלא סיפר בגנותה
 אל ארץ כארצכם רב ושמואל חד אמר מלך פקח
 ח היה אי אמינא להו עדיפא מארעייכו אמרו קא
 בותיה להיכא אנלי להו מר זוטרא אמר לאפריקי
 תה של ארץ ישראל כי מטו שוש אמרי שויא כי
 אמרי על חד תרין *ותחת כבודו [יקד] יקוד כיקוד
 דרבי יוחנן קרי ליה למאני מכבודתי *רבי אלעזר
 שריפת נשמה וגוף קיים אף כאן שריפת נשמה וגוף
 בעצמו נפרע הקב"ה ממנו בעצמו סנחריב שחירף

1. לְמַרְבֵּה הַמְשֻׁרָה
וּלְשָׁלוֹם אֵין קֶץ עַל כֵּסֵּא
דָּוִד וְעַל מַמְלַכְתּוֹ לְהַכִּין
אֹתָהּ וּלְסַעֲדָהּ בַּמִּשְׁפָּט
וּבִצְדָקָה מִמֶּנָּה וְעַד
עוֹלָם קִנְיָתָ יי צְבָאוֹת
תַּעֲשֶׂה זֹאת:

ישעיהו טו
2. מִכְנֶפֶת הָאָרֶץ וְזִמְרַת
שִׁמְעֵנוּ צְבִי לְצִדִּיק וְאָמַר
רְוֵי לִי רְוֵי לִי אוֹי לִי
בְּגָדִים בְּגָדוֹ וּבְגָד בּוֹגְדִים
בְּגָדוֹ: יִשְׁעִיהוּ כֵּד טז
3. מִשָּׂא דוֹמָה אֵלֶי קָרָא
מִשְׁעִיר שִׁמּוֹר מִה מְלִילָה
שִׁמּוֹר מִה מְלִילָה:

יִשְׁעִיהוּ כֹּא יֵא
4. אָמַר שְׁמֹר אֶתְּהָ בְּקָר
וְגַם לִילָה אִם תִּבְעִיּוֹן
בְּעִי שְׁבוּ אֶתִּי:

ישעיהו כא יב
5. וַיֹּאמֶר יְתָרוֹ בְּרוּךְ ה' יי
אֲשֶׁר הִצִּיל אֶתְכֶם מִיַּד
מִצְרַיִם וּמִיַּד פָּרְעֹה אֲשֶׁר
הִצִּיל אֶת הָעָם מִתַּחַת יַד
מִצְרַיִם: שְׁמוֹת יח י
6. וַיַּחֲדֹד יְתָרוֹ עַל כָּל
הַטּוֹבָה אֲשֶׁר עָשָׂה ה' יי
לְיִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִצִּילוֹ
מִיַּד מִצְרַיִם:

שמות יח ט
7. לָכֵן וּשְׁלַח הָאָדָמוֹן
וּבְצִבְאוֹת בְּמִשְׁמֵיחוֹ
וְיִתַּחַת כְּבֹדוֹ יֵקֶד יִקְדּוּ
בִּידְכֹּא אִשׁ׃ שְׂעִיחוּ יוֹ
8. כִּי יִדְרֶה לֵדֹל לָכֵן בִּן טו
לָנוּ וְיִתֵּי הַמִּשְׁחָה עַל
שִׁכְמוֹ וְיִקְרָא שְׁמוֹ פֶּלֶא
וְיֹעֵץ אֶל גְּבוּר אֲבִיעֵד שֶׁר
שְׂעִיחוּ יוֹ ט
9. בִּימֵי פֶקַח מֶלֶךְ
יִשְׂרָאֵל בָּא תַלְתָּ
וַיִּקְרָא מֶלֶךְ אֲשׁוּר וְיִתֵּי
אֶת עֵינֹ וְאֶת אָבֶל בֵּית
מִעֲבֵה וְאֶת יִנּוֹחַ וְאֶת
קִדְשׁ וְאֶת חֲצוֹר וְאֶת
הַגִּלְעָד וְאֶת הַגִּלְיָה לָכֵן
אֵרָץ נִפְתָּלִי וְיִגְלֹם
וְיִשְׂרָאֵל׃

מלכים ב טו כט
10. וַיָּבֹא עָלָיו תִּלְגַּת
פִּלְנָאֶסֶר מֶלֶךְ אַשּׁוּר וַיִּצַּר
לּוֹ וּלְאֶחָיו:

דברי הימים ב כח כ
עליו עלה .11

שֶׁלֹמֶנָאסֶר מֶלֶךְ אֲשׁוּר
וַיְהִי לוֹ הוֹשֶׁעַ עֶבֶד וַיֵּשֶׁב
לוֹ מִנְחָה: מַלְכִּים כִּי ג
12. בָּא פֹל מֶלֶךְ אֲשׁוּר
עַל הָאָרֶץ וַיִּתֵּן מִנְחָם
לְפֹל אֶלֶף כֶּבֶד כֶּסֶף
לְהִיט יָדָיו אֹתוֹ לְהַחֲזִיק
הַמַּמְלָכָה בִּידוֹ:

מלכים ב טו יט
13. בִּשְׁנַת בֹּא תִרְתֵּן
אֲשֶׁרֹדֶה בְּשִׁלַּח אֹתוֹ
סָרְגֹן מֶלֶךְ אֲשֹׁר וְיִלְחָם
בְּאֲשֶׁדּוּד וְיִלְכְּדֶה;

14. וְשָׂאֵר אֲמִיאָה דִּי הִגְלִי
אֶסְנַפֵּר רַבָּא וַיִּקְרָא
וַיְהוֹתֵב הָמוֹ בְּקִרְיָה דִּי
שְׁמַרְיָן וְשָׂאֵר עֲבַר נְהִרָה
וַיַּעֲבֹד: עוֹרָא דִּי

15. עַד בָּאִי וּלְקַחְתִּי
אֶתְכֶם אֶל אֶרֶץ בְּאֲרָצְכֶם
אֶרֶץ דִּגְן וְתִירֹשׁ אֶרֶץ
לֶחֶם וְכִרְמִים אֶרֶץ זֵית
יֶצֶהָר וְדִבֵּשׁ וְחָיו וְלֹא
תִמָּוֶתוּ וְאֵל תִּשְׁמְעוּ אֶל
יְחִזְקִיָּהוּ כִּי יֵשִׁית אֶתְכֶם
לְאֶמֶר ׀ וְנִצְלוּ׃

מלכים ב יח לב